

Клеванський заклад дошкільної освіти №2 (ясла-садок)
Клеванської селищної ради

КОНСУЛЬТАЦІЯ
для педагогів
«Сюжетно-рольова гра, як засіб
мовленнєвого розвитку дошкільників
із тяжкими порушеннями мовлення»

Підготувала:
Вчитель-логопед
Уляна НОСУЛЕНКО

2025 рік

«Гра- вид діяльності дітей, що полягає у відтворенні дій дорослих і відноси н між ними, спрямований на орієнтування й пізнання предметної та соціальної дійсності»

/Педагогічна енциклопедія/

Гра як основний вид діяльності дітей дошкільного віку, розвиває психічні, фізичні сили малюка (увагу, мислення, уяву, пам'ять, організованість, спритність тощо), сприяє освоєнню ним навколишнього світу і людських взаємин, пробуджує, активізує його творчий потенціал.

Передумовами розвитку сюжетно-рольової гри в ранньому віці є:

1. Предметно-ігрова діяльність. Передуючи сюжетно-рольовій грі дитини, вона допомагає усвідомлювати світ предметів, сприяє оволодінню новими об'єктами дійсності. перші предметно-ігрові дії дитини відбуваються лише за умови спілкування з дорослими, які опосередковують і організують її зв'язок зі світом. Вони не тільки пропонують малюкові іграшки і нові предмети, а й показують, що з ними можна робити, допомагають вправлятися у різноманітних діях. Під впливом дорослих дитина опановує перші умовні дії (ігри у хованки, “сороку-ворону”, “ладусі” тощо).
2. Відображувальна гра. На другому році життя дитина освоює дії з іграшками і предметами-знаряддями (чашкою, ложкою та ін.), відтворюючи в ігрових діях з ними свій досвід, наслідуючи дорослих. Спочатку вона грається лише тими предметами, іграшками, які використовувала разом з дорослим. З часом починає переносити засвоєні дії на інші предмети (іграшки). Наприклад, навчившись годувати ляльку, вона годує зайчика, ведмедика та ін. Розширюючи сферу перенесення засвоєних дій, дитина опановує нові, передусім за рахунок відтворення дій, які доводилося самотійно спостерігати у повсякденному житті (кладе спати ляльку, наспівуючи їй пісеньку, прибирає в кімнаті тощо). Такі дії узагальнено відображають відомі дитині сюжети.
3. Становлення рольової гри. Одночасно з розвитком предметних дій, виникненням ігрових дій із предметами, які замінюють недоступні предмети, формуванням передумов для виникнення ролі ускладнюється процес створення ігрових умов, побудова ігрових дій. Спочатку ігрові умови створює дорослий. Пізніше дитина самотійно добирає деякі потрібні предмети, за необхідності їй допомагають у цьому дорослі. Нарешті, вона самотійно створює ігрові умови.

Для дітей дошкільного віку надзвичайно привабливою є навколишня дійсність, особливо світ дорослих. У них з'являється потреба діяти так, як дорослі, робити все самотужки. Однак вони не можуть включитися в “дорослу життєву ситуацію”, оскільки їм бракує відповідних умінь, знань, навичок. Суперечності між прагненням усе зробити самотужки і реальними можливостями спонукають дитину реалізовувати свої інтереси в сюжетно-рольовій грі.

Сюжетно-рольова гра — образна гра за певним задумом дітей, який розкривається через відповідні події (сюжет, фабула) і розігрування ролей.

Сюжетно-рольові ігри є передумовою істотних змін у психофізичному розвитку дитини, адже головний їх зміст- моделювання- являє собою творче відтворення взаємовідносин дошкільників, що є могутнім засобом активізації мовленнєвої діяльності. Сюжетно-рольові ігри є також провідним засобом соціалізації, у ході якої формуються як окремі психічні функції, так і особистість дошкільника в цілому. Джерелом розвитку ігрової діяльності виступає суперечність між бажанням дошкільника діяти як дорослий і реальними можливостями реалізації цього бажання.

Компоненти сюжетно-рольової гри у логопедичній групі

Виконувані дітьми ролі

Ігрові дії, за допомогою яких реалізується задум

Ігрове використання предметів (іграшки, атрибути, предмети-замінники)

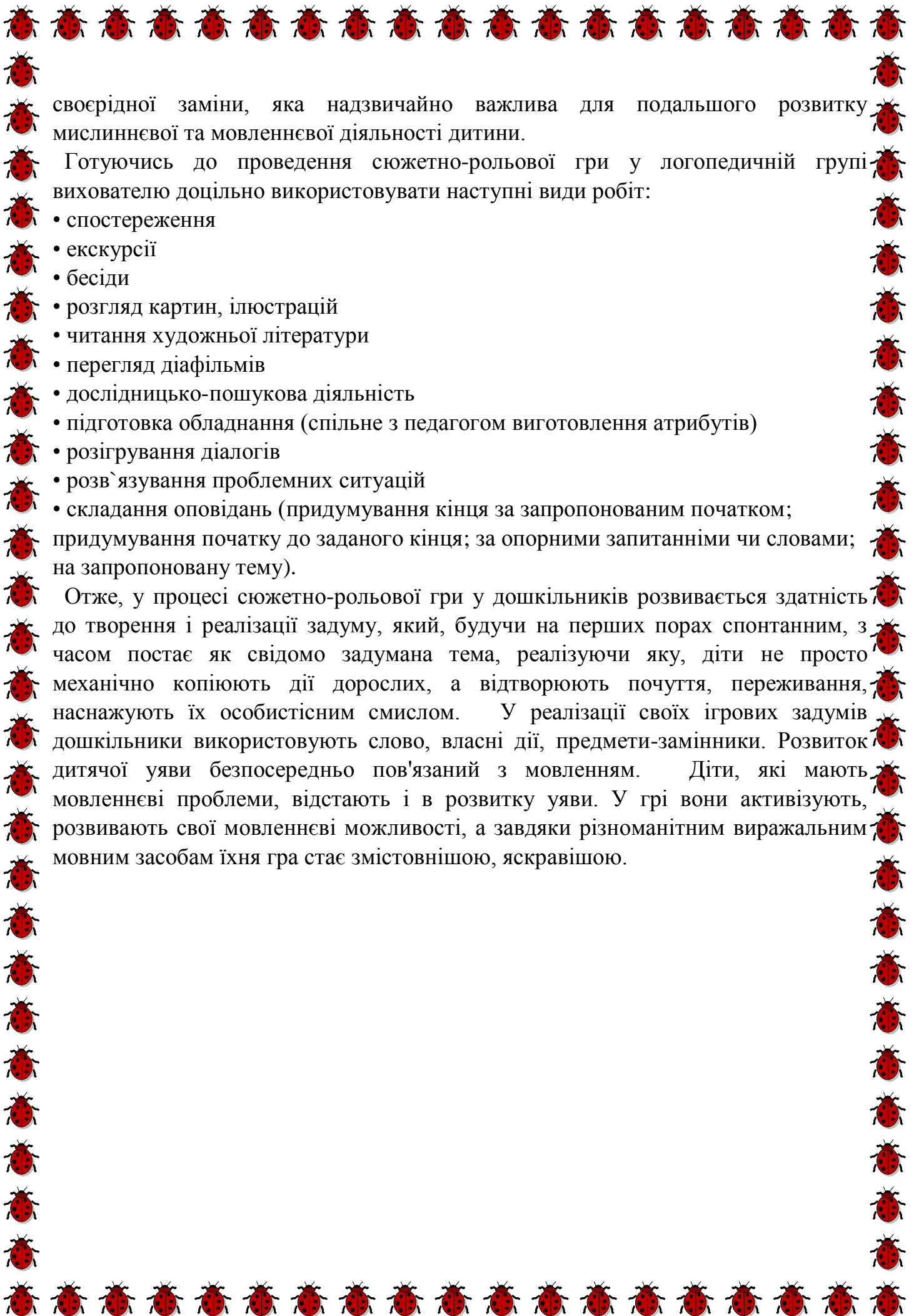
Стосунки між дітьми (репліки, зауваження, діалоги)

Змістом сюжетно-рольової гри у логопедичній групі є:

- ✓ предметна діяльність;
- ✓ діяльність людей, їх поведінка, моральне оцінювання вчинків та відповідне ставлення до них;
- ✓ відносини між людьми, виражені у мовленні, переживаннях та діях дитини.

У логопедичній групі сюжетно-рольові ігри проводяться упродовж 15-30 хвилин, а довготривалі- протягом кількох днів.

Під час таких ігор відбувається значне розширення знань дітей про навколишню дійсність (позаситуативно-пізнавальна форма спілкування з дорослим). Згодом їхня увага трансформується із світу фізичних предметів і явищ на світ людей, а провідною формою стає позаситуативно-особистісне спілкування. Суспільний розподіл праці та взаємообмін результатами діяльності, позиція дорослого, відображувані у сюжетно-рольовій грі, створюють основу для виникнення функції

своєрідної заміни, яка надзвичайно важлива для подальшого розвитку мислинневої та мовленнєвої діяльності дитини.

Готуючись до проведення сюжетно-рольової гри у логопедичній групі вихователю доцільно використовувати наступні види робіт:

- спостереження
- екскурсії
- бесіди
- розгляд картин, ілюстрацій
- читання художньої літератури
- перегляд діафільмів
- дослідницько-пошукова діяльність
- підготовка обладнання (спільне з педагогом виготовлення атрибутів)
- розігрування діалогів
- розв'язування проблемних ситуацій
- складання оповідань (придумування кінця за запропонованим початком; придумування початку до заданого кінця; за опорними запитаннями чи словами; на запропоновану тему).

Отже, у процесі сюжетно-рольової гри у дошкільників розвивається здатність до творення і реалізації задуму, який, будучи на перших порах спонтанним, з часом постає як свідомо задумана тема, реалізуючи яку, діти не просто механічно копіюють дії дорослих, а відтворюють почуття, переживання, насажують їх особистісним смислом. У реалізації своїх ігрових задумів дошкільники використовують слово, власні дії, предмети-замінники. Розвиток дитячої уяви безпосередньо пов'язаний з мовленням. Діти, які мають мовленнєві проблеми, відстають і в розвитку уяви. У грі вони активізують, розвивають свої мовленнєві можливості, а завдяки різноманітним виражальним мовним засобам їхня гра стає змістовнішою, яскравішою.